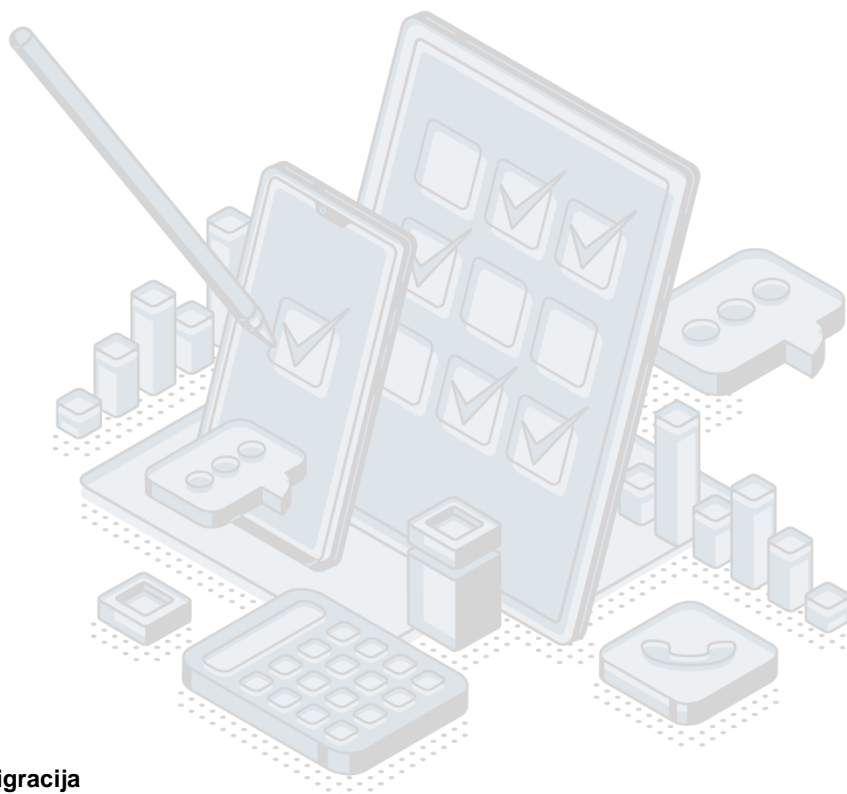

IZVJEŠTAJ O KVALITETU

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2023

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije	4
1.1 Svrha, cilj i predmet popisa	4
1.2 Pravni osnov	4
1.3 Jedinice popisa	5
1.4 Pokrivenost i obuhvat popisa	5
1.4.1 Referentni momenat	5
1.4.2 Statistička populacija	5
1.5 Referentna geografska oblast	5
1.6 Koncepti i definicije	5
1.7 Klasifikacije	6
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	6
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	6
1.10 Metodologija	7
1.11 Bazni period	8
1.12 Jedinica mjere	8
1.13 Izvor podataka	8
1.14 Metod prikupljanja podataka	8
2. Relevantnost - korisnici podataka	8
2.1 Potrebe korisnika	8
2.2 Zadovoljstvo korisnika	9
3. Tačnost i pouzdanost	9
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	10
3.2 Uzoračka greška	10
Indikatori uzoračke greške (A1)	10
3.3 Neuzoračka greška	10
3.3.1 Greška obuhvata	10
Tabela 1: Indikatori greške obuhvata (A2)	11
3.3.2 Greška mjerenja	11
Tabela 2: Indikatori kvaliteta odgovora (postpopisno istraživanje)	12
3.3.3 Greška neodaziva	12
Stopa neodaziva jedinica (A3)	12
Stopa neodaziva za temu	12
3.4 Greška u obradi podataka	12
Tabela 3: Primjeri stopa imputacije i editovanja	13
3.5 Revizija podataka	13
3.5.1 Politika revizije podataka	13
3.5.2 Praksa revizije podataka	13
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	13
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	14
4.1 Pravovremenost	14
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	14
Vremenski jaz objave konačnih podataka	14
4.2 Tačnost objave podataka	14
5. Dostupnost i jasnoća	14
5.1 Kalendar objave podataka	14
5.2 Pristup Kalendaru objave podataka	14

5.3 Saopštenja.....	14
5.4 Publikacije	15
5.5 Online baza podataka	15
5.6 Ostalo	15
6. Uporedivost	16
6.1 Prostorna uporedivost	16
6.2 Vremenska uporedivost.....	16
7. Zaštita podataka	16
7.1 Zaštita podataka- politika	16
6.2 Zaštita podataka- tretman podataka pri objavi	17

1. Uvod - Osnovne informacije

1.1 Svrha, cilj i predmet popisa

Cilj Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova je obezbjeđivanje podataka o ukupnom broju i teritorijalnom rasporedu osnovnih jedinica popisa (lica, domaćinstava i stanova), njegovim osnovnim demografskim, obrazovnim, migracionim, ekonomskim i drugim obilježjima, na nivou države, jedinica lokalne samouprave i naselja.

Pored toga, cilj popisa je da se dobiju podaci o broju domaćinstava i njihovoj strukturi, kao i podaci o broju porodica, osnovnim karakteristikama pojedinih tipova porodica i broju članova porodica.

Popisivanje stanova vrši se sa ciljem da se utvrdi broj stanova, njihova veličina i opremljenost instalacijama, kao i podaci o njihovoj nastanjenosti.

Predmet popisa su i podaci o domaćinstvima koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom i podaci će služiti isključivo za identifikaciju i ažuriranje registra poljoprivrednih gazdinstava u cilju sprovođenja popisa poljoprivrede.

Rezultati popisa služe, osim za analizu stanja utvrđenog popisom, i za analizu promjena u odnosu na prethodne popise što predstavlja polaznu osnovu za donošenje odluka.

Prikupljeni podaci, pored navedenog, koristiće se kao inputi za obračun statističkih pokazatelja u međupopisnom periodu, kao što su procjene broja stanovnika i prognoziranje njihovog budućeg kretanja, za analizu i ocjenu stanja u ekonomskom i društvenom razvoju.

Prikupljeni podaci su i osnov za uzoračka istraživanja time što čine sveobuhvatnu bazu podataka koja služi kao uzorački okvir za sve naredne ankete i istraživanja.

1.2 Pravni osnov

Nacionalni pravni okvir

- [Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike](#) ("Službeni list CG", br.18/12, 47/19 i 23/25) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Dodatno, istim zakonom je predviđeno donošenje posebnog zakona za popis.
- [Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova](#) ("Sl. list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11.2023). Ovim zakonom uređuju se pravila za pripremu, organizaciju i sprovođenje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova.
- [Uredba o utvrđivanju perioda sprovođenja popisa stanovništva, domaćinstava i stanova i referentnog momenta popisa](#) ("Sl. list Crne Gore", br. 025/23 od 06.03.2023, 098/23 od 31.10.2023, 107/23 od 29.11.2023, 113/23 od 15.12.2023, 119/23 od 28.12.2023).

Međunarodni pravni okvir

- [Preporuke Konferencije evropskih statističara za popise stanovništva i stanova 2020. godine, pripremljene od strane Ekonomske komisije UN-a za Evropu,](#)
- [Okvirna Regulatorna 763/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije o popisima, stanovništva i stanova,](#) kao i [ostale implementacione regulative,](#) uz poštovanje Kodeksa prakse evropske statistike.

1.3 Jedinice popisa

Popisom su obuhvaćene sljedeće jedinice:

- 1) lica
  - crnogorski državljani koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u drugoj državi,
  - stranci koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, kao i stranci kojima je uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori;
- 2) domaćinstva;
- 3) stanovi i druge nastanjene prostorije.

1.4 Pokrivenost i obuhvat popisa

1.4.1 Referentni momenat

Referentni momenat je 31. oktobar 2023. godine u 24.00 časa, koji predstavlja datum i vrijeme na koji se odnose podaci o jedinicama popisa.

1.4.2 Statistička populacija

Popisano stanovništvo čine sva lica koji su crnogorski državljani koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u drugoj državi, kao i stranci koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, kao i stranci kojima je uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori.

Stanovništvo Crne Gore čine popisana lica koja imaju uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori.

1.5 Referentna geografska oblast

Podaci prikupljeni popisom odnose se na teritoriju Crne Gore, a mogu se prikazivati na nivou opština ili naselja, kao najniže teritorijalne jedinice.

1.6 Koncepti i definicije

Referentni momenat je datum i vrijeme na koji se odnose podaci o jedinicama popisa.

Popisano stanovništvo predstavlja ukupan broj lica za koje je popunjen Upitnik za lica (P-1).

Shodno Zakonu o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova popisom su se obuhvatala sljedeća lica:

- crnogorski državljani koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u drugoj državi;
- stranci koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, kao i stranci kojima je uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori.

Stanovništvo obuhvata lica sa uobičajenim mjestom boravka u Crnoj Gori.

Uobičajeno mjesto boravka predstavlja mjesto gdje lice uobičajeno provodi dan, bez obzira na privremenu odsutnost iz razloga rekreacije, godišnjeg odmora, posjete prijateljima ili rođacima, poslovne odsutnosti, kao i odsutnosti usljed liječenja ili vjerskog hodočašća, kao i mjesto u kome lice boravi neprekidno, najmanje godinu dana prije referentnog momenta popisa ili je stiglo u uobičajeno mjesto boravka tokom 12 mjeseci prije referentnog momenta sa namjerom da se tu zadrži najmanje godinu dana.

Domaćinstvo je svaka porodična ili druga zajednica lica koja zajedno stanuju u istoj stambenoj jedinici, bez obzira da li se svi članovi stalno nalaze u mjestu gdje je nastanjeno domaćinstvo ili neki od njih borave duže vrijeme u drugom mjestu odnosno drugoj državi, zbog rada, školovanja ili iz drugih razloga. Domaćinstvom se smatra i svako lice koje u mjestu popisa živi samo (**samačko domaćinstvo**) i nema domaćinstvo u

drugom mjestu, odnosno drugoj državi. Domaćinstvom se smatra i **kolektivno domaćinstvo**, odnosno domaćinstvo sastavljeno od lica koja žive u ustanovama za zbrinjavanje djece i odraslih, u zdravstvenim ustanovama za smještaj neizlječivih bolesnika, manastirima, samostanima i drugim vjerskim objektima.

Stan je strukturno odvojena i nezavisna cjelina na određenoj lokaciji, koji je namijenjen stanovanju lica i koji je u referentnom momentu popisa u upotrebi za stanovanje ili je prazan, ili se koristi za sezonsku, odnosno privremenu ili povremenu upotrebu.

Statistički koncepti i definicije korišteni za pojedine karakteristike prikupljane popisom date su detaljno u okviru Metodologija za pripremu, organizaciju i sprovođenje popisa (strana 43-99) kao i tematskog saopštenja.

1.7 Klasifikacije

U cilju obezbjeđenja potpune međunarodne uporedivosti podataka u popisu, primijenjene su sljedeće statističke klasifikacije:

- [Klasifikacija zanimanja](#);
- [Klasifikacija djelatnosti](#);
- [Nacionalna klasifikacija obrazovanja](#) (nivoi obrazovanja i oblasti obrazovanja);
- [Spisak jedinica lokalnih samouprava](#);
- [Spisak naselja](#) i
- [Spisak stranih država](#).

Klasifikacije zanimanja, djelatnosti i nacionalna klasifikacija obrazovanja su u upotrebi u zvaničnoj statistici i iste su objavljene na internet stranici Uprave za statistiku na linku:

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=104&pageid=104>

Za potrebe popisa, Uprava za statistiku, u saradnji sa jedinicama lokalnih samouprava i Upravom za katastar, pripremila je spisak jedinica lokalnih samouprava i naselja i njihovih granica, koji je takođe dostupan na gore navedenom linku.

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Popis se po pravilu sprovodi svakih deset godina. Usljed COVID pandemije i specifičnih društvenih okolnosti, popis je sproveden 2023. godine.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Objavljivanje rezultata popisa definisano je članom 30 Zakona o popisu:

„Preliminarne rezultate popisa po naseljima, jedinicama lokalne samouprave i za teritoriju Crne Gore, o broju stanovnika, domaćinstava i stanova i drugih nastanjenih prostorija, Uprava za statistiku će objaviti u roku od 30 dana od dana završetka popisa.

Statistički podaci se smatraju preliminarnim (podložni su promjenama tokom statističke obrade podataka) sve dok su predmet redovnih revizija.

Konačne rezultate Uprava za statistiku će objaviti prema Godišnjem planu zvanične statistike i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka.“-

U skladu sa gore navedenim, preliminarni rezultati Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini objavljeni su 25. januara 2024. godine.

Konačne rezultate popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine, Uprava za statistiku objavljuje sukcesivno, shodno [Godišnjem planu zvanične statistike](#) i [Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2024 i 2025. godinu](#).

Tokom 2024. i 2025. godine objavljena su sljedeća saopštenja sa rezultatima popisa:

2024

- Stanovništvo Crne Gore prema polu i starosti, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema nacionalnoj, odnosno etničkoj pripadnosti, vjeri, maternjem jeziku i jeziku kojim se uobičajeno govori, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema državljanstvu, Popis 2023. godine,
- Popisani državljani Crne Gore na radu, školovanju ili boravku van Crne Gore, Popis 2023. godine,
- Najčešća imena stanovnika Crne Gore po starosti i polu, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema bračnom statusu, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema znanju stranih jezika, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore sa smetnjama/preprekama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo prema poznavanju rada na računaru, Popis 2023. godine,
- Žensko stanovništvo i broj živorođene djece u Crnoj Gori, Popis 2023. godine.

2025

- Migracije stanovništva, Popis 2023. godine
- Obrazovna struktura stanovništva, Popis 2023. godine
- Broj stanova i način korišćenja po opštinama u Crnoj Gori, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema površini i broju soba, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema opremljenosti instalacijama, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema spratnosti, godini izgradnje i vrsti materijala, Popis 2023. godine.
- Stanovništvo prema aktivnosti u Crnoj Gori, Popis 2023. godine
- Djelatnost i zanimanja stanovništva u Crnoj Gori, Popis 2023. godine
- Domaćinstva i porodice u Crnoj Gori , Popis 2023. godine
- Struktura domaćinstava u Crnoj Gori , Popis 2023. godine
- Struktura porodica u Crnoj Gori, Popis 2023. godine

Popisni podaci dostupni su i na zahtjev korisnika.

1.10 Metodologija

Prema članu 13 Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Službeni list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022), Uprava za statistiku je utvrdila jedinstvenu i međunarodno uporedivu metodologiju popisa, sa jedinstvenim definicijama i karakteristikama jedinica popisa i jedinstvenim klasifikacijama.

Metodologija popisa 2023. godine urađena je u skladu sa međunarodnim standardima kojima se utvrđuju zajednička pravila u prikupljanju podataka o stanovništvu, od kojih su najvažnija:

- preporuke Konferencije evropskih statističara za popise stanovništva i stanova 2020. godine, pripremljene od strane Ekonomske komisije UN-a za Evropu;
- okvirna Regulativa 763/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije o popisima stanovništva i stanova, kao i ostale implementacione regulative, uz poštovanje Kodeksa prakse evropske statistike.

Metodologija popisa je namijenjena svim učesnicima u pripremi, organizaciji i sprovođenju popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini, organizatorima popisa u jedinicama lokalnih

samouprava - popisnim komisijama, državnim instruktorima, instruktorima i svim drugim učesnicima u pripremi, organizaciji i sprovođenju popisa.

Pored objašnjenja postupaka pri samom popisivanju, metodologija popisa sadrži sva detaljna metodološka objašnjenja koja se odnose na:

- cilj popisa,
- jedinice popisa (lica, domaćinstva i stanove) i
- njihova obilježja, odnosno objašnjenja u vezi sa pitanjima u popisnim upitnicima: Upitniku za lica (P-1), Upitniku za stan i domaćinstvo (P-2) i Kontrolniku (P-3).

Metodologija popisa sadrži i osnovne principe organizovanja i sprovođenja popisa, kao i razrađene zadatke i postupke svih organizatora i neposrednih izvršilaca popisa. Radi obezbjeđivanja jedinstvenosti u sprovođenju popisnih aktivnosti, neophodno je bilo da svi učesnici popisa detaljno prouče metodologiju popisa i da se iste pridržavaju.

Metodologija za pripremu, organizaciju i sprovođenje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine dostupna je na web sajtu Uprave za statistiku:

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2152&pageid=1992>

1.11 Bazni period

Nije relevantno za popis.

1.12 Jedinica mjere

Jedinica mjere je broj.

Za lica, mjerna jedinica je broj lica. Dalje, za stanove, mjerna jedinica je broj stanova i površina, dok je za domaćinstva to broj domaćinstava.

1.13 Izvor podataka

Podaci su se prikupljali na osnovu izjave ispitanika.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Popis je sproveden na tradicionalan način, metodom intervjua, koristeći papirne upitnike, po principu od vrata do vrata.

2. Relevantnost - korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici su:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici su:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- Nevladine organizacije.

Međunarodni i nacionalni korisnici su:

- Studenti;
- Istraživači;
- Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku, u okviru obaveza upravljanja kvalitetom u zvaničnoj statistici, a u cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima, sprovodi istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, link:

<https://monstat.org/cg/page.php?id=1625&pageid=1625>

3. Tačnost i pouzdanost

Uprava za statistiku je, shodno Zakonu o popisu, radi mjerenja obuhvata i tačnosti sprovela **post-popisno istraživanje**. Isto je sprovedeno u periodu od 22. do 28. januara 2024. godine.

Cilj postpopisnog istraživanja je ocjena obuhvata jedinica popisa kao i ocjena kvaliteta odgovora prikupljenih popisom. Postpopisno istraživanje je sprovedeno na uzorku od 66 popisnih krugova, pri čemu su obuhvaćene sve jedinice lokalne samouprave.

Postpopisnim istraživanjem su rađene dvije metode kontrole:

- kontrola obuhvata (stanova, domaćinstava i lica),
- kontrola kvaliteta odgovora.

Postpopisnim istraživanjem nijesu bili obuhvaćeni kolektivni stanovi i domaćinstva, kao ni beskućnici.

Kontrolom obuhvata popisanih jedinica ocijenjeno je da li su popisom obuhvaćene i pravilno razvrstane sve jedinice popisa, odnosno da li su neke od njih izostavljene ili više puta popisane.

Kontrolom kvaliteta odgovora ocjenjuje se pouzdanost odgovora na pojedina pitanja iz popisnih upitnika. Upitnici za postpopisno istraživanje služe i za kontrolu metodološke ispravnosti odgovora po traženim obilježjima, odnosno za provjeru dosljednosti primjene propisanih uputstava, definicija i klasifikacija predviđenih metodologijom popisa.

Osim postpopisnim istraživanjem kojim se mjeri tačnost u popisu, kontrola tačnosti se sprovodila u svim fazama popisa.

Kontrola tačnosti podataka je započeta na samom početku popisa. Instruktori (opštinski) su svakodnevno provjeravali upitnike koje su popunjavali popisivači i vršili ispravke u slučaju nedosljednosti ili grešaka. Takođe, državni instruktori su tokom cijelog perioda popisa vršili nasumične provjere popisnih upitnika.

Kontrola tačnosti nastavljena je i tokom unosa podataka.

Tkom obrade podataka, tačnost i pouzdanost popisnih podataka je obezbijeđena i kontrolisana sljedećim instrumentima:

- uparivanjem podataka sa podacima iz administrativnim registrima;
- statističkim računskim i logičkim kontrolama.

Uparivanje podataka sa administrativnim registrima

Pristup administrativnim izvorima podataka za potrebe popisa predviđen je članom 23 Zakona o popisu:

„Za potrebe pripreme, organizacije i sprovođenja popisa, kao i radi obrade i upoređivanja sa podacima prikupljenih popisom, Uprava za statistiku ima pravo pristupa svim administrativnim izvorima podataka. Organi koji vode administrativne izvore podataka obavezni su da na zahtjev Uprave za statistiku omogućе preuzimanje podataka neophodnih za popis, uključujući identifikatore, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zvanična statistika. Uprava za statistiku dužna je da preduzme sve mjere zaštite podataka preuzetih iz administrativnih izvora u skladu sa zakonom.“

Tokom obrade podataka, a u cilju kontrole podataka o popisanom stanovništvu, izvršeno je uparivanje podacima:

- centralnim registrom stanovništva;
- bazom informacionog sistema obrazovanja Crne Gore – MEIS, kao i
- bazom zaposlenih iz Poreske uprave.

Statističke računске i logičke kontrole

Primjenom seta statističkih pravila izvršena je računска i logička kontrola podataka popisa po varijablama.

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Tačnost predstavlja stepen kojim informacija prikupljena popisom, ispravno opisuje stanovnika sa uobičajenim mjestom boravka, prema definiciji.

3.2 Uzoračka greška

Nije relevantno za popis.

Indikatori uzoračke greške (A1)

Nije relevantno za popis.

3.3 Neuzoračka greška

Neuzoračke greške su greške prekomjernog obuhvata (over-coverage), nedovoljnog obuhvata (under-coverage), greške mjerenja i obrade, editovanja i imputacije podataka kao i neodaziva.

3.3.1 Greška obuhvata

Kontrolom obuhvata popisanih jedinica ocjenjuje se da li su popisom obuhvaćene i pravilno razvrstane sve jedinice popisa, odnosno da li su neke od njih izostavljene ili više puta popisane. Kontrola obuhvata za lica podrazumijeva identifikaciju:

- lica i stanova koja su obuhvaćena u popisu i postpopisnom istraživanju;
- lica i stanova koja su obuhvaćena samo u popisu, ali ne i u postpopisnom istraživanju (tzv. prekomjerna pokrivenost - overcoverage);
- lica i stanova koja su obuhvaćena samo u postpopisnom istraživanju, ali ne i u popisu (tzv. nedovoljna pokrivenost - undercoverage).

Tabela 1: Indikatori greške obuhvata (A2)

Crna Gora		Stopa nedovoljnog obuhvata (under-coverage)	Stopa prekomjernog obuhvata (over-coverage)
LICA		0,9%	4,3%
Pol	muško	1,0%	3,7%
	žensko	0,9%	4,9%
Starosne grupe	mlađi od 15 godina	0,9%	4,8%
	od 15 do 64 godine	1,0%	4,1%
	65 i više godina	0,7%	4,6%
STAN	ukupno	3,2%	1,6%

3.3.2 Greška mjerenja

Greške mjerenja se javljaju u toku prikupljanja podataka i predstavljaju razlike između evidentirane i stvarne vrijednosti varijable.

Ove greške su utvrđivane na dva načina:

- uparivanjem podataka popisa sa podacima iz administrativnih registara i
- statističkom računsko logičkom kontrolom.

Uparivanjem podataka sa podacima Centralnog registra stanovništva, stvorena je mogućnost smanjenja greške na pitanja pola i starosti za državljane Crne Gore. Na ovaj način podaci su provjereni i editovani shodno podacima iz Centralnog registra stanovništva. Uparivanje podataka o stanovnicima Crne Gore prikupljenih popisom sa Centralnim registrom izvršeno je na nivou od 98,77%, što predstavlja izuzetno visok stepen podudarnosti.

Takođe, postpopisnim istraživanjem su se za određena pitanja prikupljali podaci koji služe za kontrolu metodološke ispravnosti odgovora po traženim obilježjima, što predstavlja *kontrolu kvaliteta odgovora*.

Za potrebe kontrole kvaliteta odgovora anketirano je 408 domaćinstva u kojima je popisano ukupno 1 164 stanovnika.

Indikatori kvaliteta odgovora odnose se na ona lica koja su pronađena i uparena u popisu i postpopisnom istraživanju, pri čemu treba imati na umu da se postpopisno istraživanje sprovodilo tokom januara 2024. godine, što predstavlja period od 3 mjeseca razlike u odnosu na referentni momenat popisa, a to direktno utiče na prikupljene podatke.

Na osnovu postpopisnog istraživanja nijesu vršene ispravke podataka već je isto služilo isključivo za mjerenje obuhvata popisa i kvaliteta odgovora prikupljenih popisom.

Tabela 2: Indikatori kvaliteta odgovora (postpopisno istraživanje)

	Jednaki u postpopisnom istraživanju i popisu	Različiti u postpopisnom istraživanju i popisu gdje postoje oba podatka
Pol		
muško	100%	0,0%
žensko	100%	0,0%
Starosne grupe		
mlađi od 15 godina	99,5%	0,5%
od 15 do 64 godine	99,6%	0,4%
65 i više godina	99,5%	0,5%
Stanovi – korišćenje stana		
samo za stanovanje	99,5%	0,5%
za stanovanje i obavljanje djelatnosti	98,4%	1,6%
samo za obavljanje djelatnosti	96,9%	3,1%
privremeno nenastanjen	96,6%	3,4%
za sezonsko korišćenje	97,3%	2,7%

3.3.3 Greška neodaziva

Uprava za statistiku je predvidjela mjerenje neodaziva koji je evidentiran tokom terenskog rada, i to dvije vrste pojave neodaziva:

- neodaziv domaćinstava,
- neodaziv lica.

Stopa neodaziva jedinica (A3)

Neodaziv domaćinstava, gdje je mjereno koliko je cijelih domaćinstava odbilo popisivanje, pri čemu nije bilo moguće utvrditi broj članova tih domaćinstava. Takvih slučajeva je bilo 180, što je u odnosu na 217 441 (preliminarno popisanih domaćinstava) manje od 0,1%.

Neodaziv lica je slučaj ako je domaćinstvo prihvatilo popisivanje, a pojedinac iz tog domaćinstva je odbio popisivanje. Evidentirano je 526 takvih slučajeva, što je manje od 0,1% u odnosu na ukupno popisano stanovništvo.

Stopa neodaziva za temu

Neodaziv na temu mjeri se veličinom nepostojanja odgovora na pojedinu temu, a objavljuje se u tematskim saopštenjima rezultata popisa. Shodno preporukama UNECE na teme pola i starosti, vrše se imputacije i ova pitanja nemaju nepoznate vrijednosti. Za ostale teme, utvrđen je broj nepoznatih koji je dostupan u tematskim saopštenjima. Primjer nepoznatih vrijednosti: državljanstvo 20 odnosno 0,0%; za bračno stanje 9 525 ili 0,5%; za poznavanje rada na računaru 1 155 ili 0,2%.

3.4 Greška u obradi podataka

Obrada podataka je rađena prema grupama srodnih varijabli, tj. prema karakteristikama.

Nije bio imputacija za jedinice popisa: lica, domaćinstva i stanove.

Kako je po prvi put ostvaren pristup podacima Centralnog registra stanovništva, kod nepoznatih vrijednosti vršena je imputacija i/ili editovanje podataka na osnovu podataka iz registra za sva uparena lica. Kod

nepoznatih vrijednosti ptaka o državljanstvu vršena je imputacija i/ili editovanje podataka na osnovu podataka iz registra za sva uparena lica, vodeći računa o referentnom momentu popisa.

Editovanje je vršeno i za varijablu pohađanja škole na osnovu dostupnih administrativnih registara iz oblasti obrazovanja.

Kod podataka koji se odnose na etničko-kulturološke karakteristike nije bilo niti editovanje niti imputacija, već samo kontrola vjerodostojnosti prenosa podataka sa papirne verzije upitnika u elektronsku verziju.

Ostale varijable koje su se odnosile na npr. bračno stanje/partnerstva, poznavanje stranih jezika, smetnje/prepreke pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti, poznavanje rada na računaru i broj živorođene djece, stečeno obrazovanje editovane su isključivo unutar relevantnih karakteristika, usljed nepostojanja istih u dostupnim registrima.

Za imputaciju nedostajućih varijabli koje su se odnosile na stanove korišćen je deterministički metod imputacije, dok se editovanje radilo isključivo unutar relevantnih karakteristika, usljed nepostojanja istih u dostupnim registrima.

Tabela 3: Primjeri stopa imputacije i editovanja

varijabla	% imputacije	% editovanja
pol	-	0,33
starost	-	0,86
bračno stanje	0,21	1,80
fertilitet	-	0,66
državljanstvo	1,17	0,33

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila Politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Zakonom o popisu predviđena je objava preliminarnih podataka u roku od 30 dana od dana završetka terenskog rada prikupljanja podataka i to o broju popisanih jedinica (lica, domaćinstava i stanova). Konačni podaci o broju stanovnika objavljeni su oktobra 2024. godine.

Ovo predstavlja po definiciji redovnu i planiranu reviziju.

U 2024. godini nije bilo neplanirane revizije podataka popisa.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Prema preliminarnim podacima, u Crnoj Gori je bilo 633 158 stanovnika, dok je prema konačnim podacima taj broj bio manji za 9 525, ili 1,5%.

Kod broja domaćinstava, takođe je utvrđen pad za 2214 stana u odnosu na preliminarne podatke od 1,0% i to sa 217 441 domaćinstava prema preliminarnim rezultatima na 215 227 domaćinstava prema konačnim rezultatima.

Kada su stanovi u pitanju, prema preliminarnim podacima, u Crnoj Gori je bilo 396 873 stanova, dok je prema konačnim podacima taj broj iznosio 392 909 stanova i manji je za 3 964 ili 1,0% u odnosu na preliminarne podatke.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju u skladu sa akonom o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Sl. list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11.2023), Godišnjim planom zvanične statistike za 2024. godinu i Kalendarom objavljivanja statističkih podataka Uprave za statistiku za 2024. godinu. Podaci se objavljuju na datum koji je određen Kalendarom objavljivanja statističkih podataka, u formi saopštenja i excel tabela.

Pravovremenost predstavlja razliku (u danima, mjesecima i godinama) između referentnog momenta na koji se odnose podaci i dana objave podataka (preliminarnih i konačnih).

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Obzirom da je referentni momenat popisa stanovništva, domaćinstava i stanova bio 31. oktobar 2023. godine, a da su preliminarni podaci objavljeni 25. januara 2024. godine, razlika je 2 mjeseca i 25 dana (Indikator TP1).

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Imajući na umu da je referentni momenat popisa stanovništva, domaćinstava i stanova bio 31. oktobar 2023. godine, a da se sa objavom konačnih podataka počelo 15. oktobra 2024. godine, razlika je 11 mjeseci i 15 dana (Indikator TP2).

4.2 Tačnost objave podataka

Tokom 2024. godine, nije bilo odstupanja između najavljenog datuma u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka i stvarnog datuma objavljivanja.

Indikator TP3 je 0, tj. nema razlike između planirane i stvarne objave.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore" br. 18/12, 47/19 i 23/25) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Kalendar se objavljuje na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu i sadrži datume objave statističkih podataka.

5.2 Pristup Kalendaru objave podataka

Kalendar objave statističkih podataka dostupan je na sljedećem linku:

<https://monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

5.3 Saopštenja

Preliminarni podaci Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine objavljeni su u formi saopštenja i dostupni na sajtu Uprave za statistiku na sljedećem linku:

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2202&pageid=1992>

Konačni podaci Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine, objavljeni su u formi saopštenja i dostupni na sajtu Uprave za statistiku na sljedećem linku:

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2282&pageid=1992>

U 2024. godini objavljena su sljedeća saopštenja sa rezultatima popisa:

- Stanovništvo Crne Gore prema polu i starosti, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema nacionalnoj, odnosno etničkoj pripadnosti, vjeri, maternjem jeziku i jeziku kojim se uobičajeno govori, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema državljanstvu, Popis 2023. godine,
- Popisani državljani Crne Gore na radu, školovanju ili boravku van Crne Gore, Popis 2023. godine,
- Najčešća imena stanovnika Crne Gore po starosti i polu, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema bračnom statusu, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore prema znanju stranih jezika, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo Crne Gore sa smetnjama/preprekama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, Popis 2023. godine,
- Stanovništvo prema poznavanju rada na računaru, Popis 2023. godine,
- Žensko stanovništvo i broj živorođene djece u Crnoj Gori, Popis 2023. godine.

U 2025. godini objavljena su sljedeća saopštenja sa rezultatima popisa:

- Migracije stanovništva, Popis 2023. godine
- Obrazovna struktura stanovništva, Popis 2023. godine
- Broj stanova i način korišćenja po opštinama u Crnoj Gori, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema površini i broju soba, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema opremljenosti instalacijama, Popis 2023. godine,
- Stanovi prema spratnosti, godini izgradnje i vrsti materijala, Popis 2023. godine.
- Stanovništvo prema aktivnosti u Crnoj Gori, Popis 2023. godine
- Djelatnost i zanimanja stanovništva u Crnoj Gori, Popis 2023. godine
- Domaćinstva i porodice u Crnoj Gori , Popis 2023. godine
- Struktura domaćinstava u Crnoj Gori , Popis 2023. godine
- Struktura porodica u Crnoj Gori, Popis 2023. godine

5.4 Publikacije

Nijesu planirane ni objavljene publikacije iz popisa.

5.5 Online baza podataka

Nijesu planirane ni objavljene baze iz popisa.

5.6 Ostalo

Poseban oblik objave podataka jesu podaci u Excel tabelama, radi preuzimanja od strane korisnika u elektronski čitljivom formatu, radi daljih analiza. Dostupni su na sljedećem linku:

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2342&pageid=1992>

Dodatno, u istoj formi Excel tabela objavljuju se i podaci koji su predmet dodatnih obrada na zahtjev korisnika.

Ovi podaci su dostupni na linku: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2288&pageid=1992>

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova je sproveden u skladu sa međunarodnim standardima. Na osnovu tih standarda su utvrđena zajednička pravila u prikupljanju podataka o stanovništvu. Najvažnija su:

- preporuke Konferencije evropskih statističara za popise stanovništva i stanova Ekonomske komisije UN-a za Evropu;
- okvirna Regulativa 763/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije o popisima stanovništva i stanova, kao i ostale implementacione regulative, uz poštovanje Kodeksa prakse evropske statistike.

Primjenom ovih regulativa i preporuka obezbijeđena je uporedivost sa svim zemljama koje ih primjenjuju.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci popisa su dostupni za 1948. godinu, zatim 1953, 1961, 1671, 1981, 1991, 2003. i 2011. godinu.

Potpuna uporedivost popisa 2023. godine je obezbijeđena sa podacima o stanovništvu iz 2011. godine. Za ostale godine, uporedivost je djelimična usljed primjene različite definicije stanovništva, kao i različite definicije i koncepta za pojedine karakteristike stanovništva.

7. Zaštita podataka

7.1 Zaštita podataka- politika

Zaštita podataka definisana je sljedećim zakonskim i podzakonskim aktima:

- Poglavlje XIII. POVJERLJIVOST I ZAŠTITA PODATAKA ZA POTREBE ZVANIČNE STATISTIKE, Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore", br. 018/12 od 30.03.2012, 047/19 od 12.08.2019, 023/25 od 11.03.2025);
- Članom 28 i 29, Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Službeni list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11.2023).
- Poglavlje 1.7 Povjerljivost i zaštita podataka u popisu kao i poglavljima u kojima se definiše, čuvanje materijala, obaveze učesnika popisa i drugih u kojima se definišu obaveze zaštite podataka Metodologije za pripremu, organizaciju i sprovođenje popisa

Kao i internim aktima Uprave za statistiku od kojih izdvajamo:

- Pravilo jačanja mjera sigurnosti, bezbjednosti i zaštite podataka popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini (01-041/24-3002/1 od 31.08.2023.)
- Plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka (01-041/23-4513/1 od 21.11.2023.);
- Pravilnik o zaštiti podataka o ličnosti (01-041/23-4590/1 od 24.11.2023.)
- Plan fizičke zaštite informacionog sistema Uprave za statistiku (01-041/23-2026/1 od 01. 06. 2023.);
- Pravilo za postupanje u slučaju incidenta u Upravi za statistiku (01-041/23-2099/1 od 07.06.2023.);
- Pravilo o evidentiranju i čuvanju eksterne memorije sa podacima iz administrativnih izvora (01-041/23-2039/1 od 02.06.2023.);
- Pravilo o pristupu bazama podataka Uprave za statistiku (01-041/23-2087/1 od 06.06.2023.);
- Pravilo o mjerama informacione bezbjednosti u Upravi za statistiku (01-041/23-2057/1 od 05.06.2023.);
- Upravljanje rizicima informaciono-komunikacionih tehnologija u Upravi za statistiku (01-041/23-2114/1 od 8. 06. 2023.);

- Pravilo o sprečavanju prepoznavanja jedinica popisa stanovništva, domaćinstava i stanova (01-078/24-4380/1 od 11.10.2024. godine).

Primjenom dokumenta obezbijeđena je zaštita podatak u svim fazama popisa.

6.2 Zaštita podataka- tretman podataka pri objavi

Shodno Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, član 54-61 ("Službeni list Crne Gore", br, 018/12 od 30.03.2012 i 047/19 od 12.08.2019) i internom pravilu Uprave za statistiku, podaci koji imaju frekvenciju pojava manju od 10 su zaštićeni (primarna zaštita) i označavaju se oznakom "z". Dodatno, istom oznakom označeni su i zaštićeni i drugi podaci kako bi se spriječilo indirektno prepoznavanje jedinica popisa (sekundarna zaštita). Simbol koji označava zaštićen podatak je "z".

8. Ocjena kvaliteta

Na osnovu svih dimenzija kvaliteta – relevantnosti, tačnosti, pravovremenosti, dostupnosti, poredivosti, koherentnosti i efikasnosti – može se zaključiti da Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine u Crnoj Gori ispunjava visoke standarde statističkog kvaliteta, u potpunosti usklađene sa zahtjevima Eurostata i međunarodnim preporukama.

Relevantnost

Podaci dobijeni Popisom predstavljaju osnovni izvor informacija o stanovništvu, domaćinstvima i stambenom fondu Crne Gore. Oni su od ključnog značaja za kreiranje politika na državnom i lokalnom nivou, za planiranje infrastrukture, obrazovnih i zdravstvenih kapaciteta, razvoj tržišta rada i unapređenje socijalne politike.

Korisnici podataka su organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, naučno-istraživačke institucije, međunarodne organizacije, privredni subjekti, nevladine organizacije i šira javnost.

Sadržaj Popisa i obuhvat podataka usklađeni su s preporukama Ujedinjenih nacija i Eurostata, što omogućava međunarodnu uporedivost i primjenu podataka u evropskim statističkim sistemima.

Tačnost i pouzdanost

Visok nivo tačnosti obezbijeđen je primjenom savremenih metodoloških i tehničkih rješenja, obukom popisivača i višestepenom kontrolom prikupljenih podataka.

Tokom prikupljanja i obrade sprovedene su procedure validacije i logičke kontrole. Upotrebljeni su standardizovani upitnici i instrukcije, a obrada podataka realizovana je pomoću specijalizovanog informacionog sistema koji je omogućio automatsku kontrolu i obradu podataka.

Pouzdanost podataka ocijenjena je kao visoka, uz minimalne greške uzrokovane nedostatkom odgovora ili pogrešnim razumijevanjem pitanja. Naknadne provjere i uporedne analize s administrativnim izvorima dodatno su potvrdile kvalitet rezultata.

Pravovremenost i tačnost objave

Popis je sproveden u skladu s planiranim kalendarom aktivnosti, a objavljivanje rezultata izvršeno je u rokovima predviđenim Programom statističkih istraživanja Crne Gore.

Preliminarni rezultati objavljeni su u roku od mjesec dana nakon završetka terenskog prikupljanja podataka, dok su konačni rezultati publikovani nakon završetka kompletne obrade i verifikacije podataka.

Objava je bila u potpunosti usklađena s planom i bez kašnjenja, što potvrđuje visoku pravovremenost i tačnost u distribuciji rezultata.

Dostupnost i jasnoća

Rezultati Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine dostupni su javnosti putem saopštenja, excel tabela, objavljenih na internet stranici Uprava za statistiku.

Podaci su predstavljeni u tabelarnom i grafičkom obliku, uz detaljna metodološka objašnjenja i definicije korišćenih pojmova, čime je omogućeno njihovo jasno razumijevanje i pravilna interpretacija.

Uprava za statistiku osigurava otvoren pristup podacima za sve korisnike po zahtjevu, u skladu s načelima transparentnosti i jednakog tretmana korisnika.

Uporedivost

Popis 2023. godine metodološki je usklađen s prethodnim popisima, što omogućava vremensku poredivost podataka. Promjene u upitnicima i klasifikacijama sprovedene su u skladu s međunarodnim standardima, bez narušavanja kontinuiteta osnovnih serija podataka.

Na međunarodnom nivou, Popis je usklađen s preporukama Eurostata i Ujedinjenih nacija, što obezbjeđuje poredivost sa zemljama Evropske unije i regiona.

Koherentnost

Podaci dobijeni Popisom su koherentni s rezultatima drugih statističkih istraživanja i administrativnih registara. Uspostavljena je metodološka povezanost između Popisa i istraživanja iz oblasti rada, obrazovanja, poljoprivrede i socijalne statistike.

Sistematska provjera dosljednosti sprovedena je na nivou upoređivanja agregata i mikro-podataka, pri čemu su odstupanja svedena na minimalan nivo.

Troškovi i opterećenje

Popis je jedno od najobimnijih statističkih istraživanja, te zahtijeva značajne ljudske i finansijske resurse. Tradicionalni popis je skupa aktivnost koja zahtijeva angažovanje zaposlenih Uprave za statistiku, kao i privremeno zapošljavanje u većini faza popisa od prikupljanja, unosa i obrade i konačno objave podataka.

U konačnom, Uprava za statistiku kontinuirano radi na unapređenju metodologije i procesa, s ciljem da budući popisi i istraživanja obezbijede još veću preciznost, efikasnost i korisnost za sve zainteresovane korisnike.